...ل» در گفت‌وگو با عوامل گزارش می‌دهد

...یک قصه زنانه

...ود به یک ورودی آینه‌کاری شده. کنار سالن، اتاقی مجلل است که پر شده از فرش‌های لاکی قرمز و پارچه‌های ترمه روی میز. کارگردان شروع دوباره ضبط را اعلام می‌کند و پنکه‌های کوچک دستی خاموش می‌شود و از قاب بیرون می‌آید تا دوباره ضبط شده است. مجموعه رحیل قصه‌ای متفاوت و زنانه را در دل تاریخ روایت می‌کند. این مجموعه با سه تیم مجزا ...یمی مربوط به دوره قاجار در تهران در حال تولید و تدوین است که در این بخش تهیه‌کنندگی آن به عهده ...ی به تاریخ دارد و هم نگاهی به فرهنگ عاشورا، حدود دو سال طول کشید تا به قلم فرهاد نقدعلی ...ر کنار کار احساس می‌شود تا نقاط لازم اصلاح و بازنویسی شود. از نقش‌آفرینان اصلی این ...من برق‌نورد، نسیم ادبی، مرحوم حسام محمودی، فرخ نعمتی، کاظم هژیرآزاد، ...خش این سریال از شب گذشته آغاز شده است. گزارش پیش رو ...تاریخی و گفت‌وگو با رامین عباسی‌زاده تهیه‌کننده ...دان این کار است.

شده است. معرفی یک بازیگر جدید هم در رحیل اتفاق افتاده. نکته قابل توجه درباره این مجموعه، تکمیل نقش مرحوم حسام محمودی است. آن‌طور که گفته می‌شود، تنها قدری از بازی مرحوم محمودی مانده بود که از هوش مصنوعی استفاده و صدای او روی بازیگر مشابه گذاشته شده، پروک درست شد و قطعه‌سازی انجام گرفت. در نهایت بازیگر مشابه اوگریم شد و سکانس‌های باقیمانده را بازی کرد تا نقش او تکمیل شود، البته استفاده از هوش مصنوعی تنها به تکمیل بازی این بازیگر ختم نمی‌شود؛ چراکه طبق گفته تهیه‌کننده این مجموعه برای تولید تیتراژ هم از هوش مصنوعی استفاده شده است.

پرده ششم: قصه رحیل از کجا آغاز می‌شود؟

سریال تلویزیونی رحیل، قصه‌ای است که در مقطعی از تاریخ معاصر ایران روی می‌دهد. داستانی که در سال‌های انتهایی دوران قاجار و روی کار آمدن پهلوی است. قصه، درونمایه عاشورایی دارد و نگاهی کرده به سیرو سلوک سیدالشهدا در رزمگاه کربلا. ورود اشعار عارفانه عمان سامانی را باید یکی از شاخصه‌های این اثر دانست. شروع قصه با بازگشت محاز سفر کربلاست. او به وصیت مادرش عمل کرده و به کربلا رفته و حالا با بازگشت او، قصه آغاز می‌شود. در همین زمان اصلان پسر صحاف‌باشی که مرمت کتاب‌های منثور و منظوم کتابخانه سلطنتی را همراه پدر به عهده دارد، پی به دسیسه‌ها و توطئه‌هایی می‌برد که سرنوشت او و محا را تبدیل به یک منظومه بی‌پایان می‌کند. نگارش فیلمنامه این مجموعه با طراحی رامین عباسی‌زاده و نویسندگی فرهاد نقدعلی بوده که بیشتر از دو سال به طول انجامیده است. حتی گفته می‌شود که همزمان با تولید، بازنگری و بازنویسی فیلمنامه‌ها ادامه دارد. تحقیقات وسیعی برای نگارش فیلمنامه صورت گرفته تا روح تاریخ در این اثر با منابع مستند، تطابق داشته باشد.

از تولید و فیلمبرداری این سریال چند ماهی می‌گذرد و سه گروه به طور مداوم در حال ضبط و فیلمبرداری این کار هستند تا آن را به‌موقع به پخش برسانند. در واقع سه کارگردان با سه گروه تولیدی مجزا، بخش‌های مختلف ضبط را در دست دارند. در شیوه ساخت این سریال، از دستاوردهای نوین و شیوه‌های جدید سریال‌سازی دنیا استفاده شده است. هر سه گروه، به‌طور مستقیم زیر نظر یک اتاق فکر که رامین عباسی‌زاده (طراح و تهیه‌کننده سریال) آن را مدیریت می‌کند، به کار مشغول هستند تا گروه‌ها به‌طور هماهنگ با ریتم مورد نظر، کار را انجام دهند و حاصل کار یکدست و در راستای اهداف و مسیر از پیش تعیین‌شده پیش برود. نکته دیگر این‌که، برای ساخت تیتراژ این سریال از هوش مصنوعی استفاده شده است. تمام عوامل این کار با تمام سختی‌ها و مشکلاتی که در پیش داشته‌اند، کوشیدند تا کاری جذاب باماجراهایی پرازفرازونشیب را خلق کنند. این سریال که ساختاری رمان گونه دارد لوکیشن‌های مختلفی دارد که بازیگران متعدد مشغول بازی مقابل دوربین هستند. همزمان، تدوین کار در حین تولید در حال انجام است. محصول سیمافیلم است و پخش آن در دو بخش خواهد بود که از شبکه سه سیما به‌زودی روی آنتن خواهد رفت. سریال فوق گریزی به فانتزی زده و تک‌خطی نیست. اتمسفر حاکم بر کار هم، شبیه به هیچ کار دیگری نیست. به‌عنوان مثال، عمان سامانی یکی از شخصیت‌های مهم آن مقطع تاریخی است. البته قصه رحیل مربوط به سال‌ها بعد از فوت اوست. او شاعری بود که اغلب اشعار عاشورایی و مذهبی از جمله شعر «کیست این پنهان مرادر جان و تن. کز زبان من همی گوید سخن؟» را سروده بود.

پرده هفتم: نمایش زن ایرانی در دوران قاجار

رئیس رسانه ملی هم مدتی پیش بازدیدی از پشت صحنه مجموعه رحیل داشت. پیمان جبلی در این بازدید با تأکید بر اهمیت تولید سریال‌های تاریخی، ابراز امیدواری کرده بود که این سریال تاریخی با نمایش چهره متفاوتی از زنان در دوره قاجار، پایبندی آنان به اعتقادات‌شان را از زاویه‌نگاهی متفاوت به نمایش بگذارد.

وی افزود: وفاداری به تاریخ کار دشواری است و با دیگر کارهای حوزه نمایش متفاوت است. هرچند آماده‌سازی سریال‌های تاریخی سازوکار خود را دارد و همواره دشوار است، اثری که به‌جا می‌ماند، علاقه‌مندان بسیاری بین بینندگان دارد و انتظار می‌رود از ضریب اثرگذاری بالایی برخوردار باشد. جبلی داستان رحیل را منحصر به‌فرد دانست و گفت: ویژگی مهم پایبندی زنان به اعتقادات دینی در دوره قاجار ازجمله مؤلفه‌های جامعه‌شناختی بارز این دوران به شمار می‌رود. این سریال مصداق روشن دفاع از هویت ایرانی با نقش‌آفرینی زنان است و در متن تلاطم حوادث، بخشی از تاریخ ایران را به تصویر می‌کشد. رئیس رسانه ملی با اشاره به دو راهبرد رسانه ملی در دوره تحول، یعنی هویت محوری و عدالت گستری، گفت: بر مبنای این دو راهبرد، بازنمایی تصویر هویتمدارانه زن ایرانی در فرازوفرودهای تاریخی و در اقشار و لایه‌های گوناگون جامعه در آثار داستانی ضرورت می‌یابد؛ هویتی که به‌عنوان نمونه و در این سریال، زن ایرانی در دوره‌های مختلف تحت فشار حاکمیت، از قاجار تا پهلوی اول و دوم از آن پاسداری کرد و علی‌رغم آنچه به او تحمیل شد، با عنصر ایمان و امید در محافظتش کوشید. وی تأکید کرد رسانه ملی به‌عنوان خدمتگزار هنرمندان، با حمایت مستمر و دنباله‌دار، به ساخت سریال‌ها، طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده کمک می‌کند.

طرح: سپهر سهامی‌فرد - جام جم

بازگشت محا و یک تصمیم

قصه اصلی سریال رحیل مربوط به شخصیتی به نام محا با بازی گیتا راد(عربی) است. او دختری است که برای عمل به وصیت مادرش، به کربلا می‌رود و بعد از بازگشت، به فکر برپایی تعزیه و زنده کردن یاد حضرت زینب(س) می‌افتد آن هم در دورانی که تنها چند سال تا پایان سلسله قاجار مانده و محدودیت‌های محا برای این کار، به‌وضوح دیده می‌شود. گیتا راد چهره شناخته‌شده‌ای نیست و در این کار، برای اولین بار یک نقش جدی را در تلویزیون ایفا می‌کند. محوریت قصه با بازی محا، متمرکز بر نقش زنان و تاثیرگذاری آنها در طول تاریخ است.

یک نقش غیرکلیشه‌ای

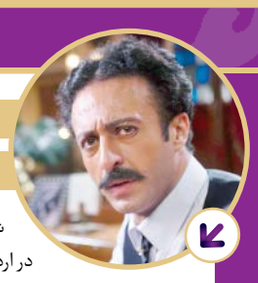
بازی ثریا قاسمی در نقش‌های مختلف، حالا آن‌قدر پخته است که هر بار سراغ نقش جدیدی می‌رود و باید منتظر یک روی جدید از بازیگری او بود. قاسمی در مجموعه رحیل نقش زنی به نام قمر را بازی می‌کند که اسرار بسیاری از قصه، در مشت اوست. بازی متفاوت ثریا قاسمی در مجموعه‌هایی مثل حکم رشد به‌خوبی نشان داد که توانمندی این بازیگر پیشکسوت را نباید دست‌کم گرفت. حالا به نظر می‌رسد که او در مجموعه رحیل، یک نقش متفاوت دیگر را برای تماشاگران به تصویر خواهد کشاند؛ نقشی که به طور قطع از دیگر نقش‌های او متفاوت خواهد بود.

زینتی در اندرونی

از سریال «عقیق» تا «برادرجان»، هرکدام را که بگردیم، سکانس به سکانش می‌توان ردی از هنرمندی‌های نسیم ادبی گرفت. ادبی حالا در سریال رحیل، نقش زینت را بازی می‌کند که در اندرونی دربار است و به‌نوعی باید او را مدیر اندرونی دانست. با توجه به کاریزما و قاطعیتی که این بازیگر در گفتارش دارد، به نظر می‌رسد زینت هم یک نقش متفاوت از دیگر کارهای نسیم ادبی است. اگرچه عقیق هم در میان کارهای نسیم ادبی، یک کار تاریخی محسوب می‌شود اما با توجه به توانمندی‌های او باید گفت شاهد نقشی متفاوت از این بازیگر در سریال رحیل خواهیم بود.

ولیعهد نیمه‌تمام

شاید وقتی حسام محمودی در اردیبهشت امسال چشم از جهان فروبست، کمتر مخاطبی تصور می‌کرد که این همه کار پخش‌نشده از او را به تماشا بنشیند؛ از سریال «سوران» گرفته تا رحیل. هرچند که مرحوم محمودی توانست کار نیمه‌تمامش را در سوران به اتمام برساند اما اجل مهلت نداد که نقش نیمه‌تمامش در رحیل را به سرانجام برساند. حسام محمودی در مجموعه رحیل نقش ولیعهد قاجار را بازی می‌کرد و با درگذشت او، محسن امیری با گریم خاص مقابل دوربین رفت تا به مدد هوش‌مصنوعی و برخی دیگر ابزارها، نقش ولیعهد تکمیل شود.

دیدگاه

زنان ایرانی و الهام از عاشورا

حسین سلطان‌محمدی
منتقد

در واقعه کربلا و حماسه عاشوراییان و البته در پیامدش، زن، نقش بسیار محوری داشته است. به‌خصوص در انتقال آنچه در آنجا گذشت بر مصداق عبارت بسیار آشنای «کربلا در کربلا می‌ماند اگر زینب نبود» وجود حضرت زینب(س) و تلاش او برای انتقال پیام و زنده‌نگه‌داشتن ماهیت اقدام امام حسین(ع) و یارانش، انسجام خانواده‌های بازمانده، حفاظت و مراقبت از امام سجاد(ع) و هرآنچه در تداوم این نهضت بنیادین می‌دانیم بود که تا اینجا رسیده‌ایم و شاید اگر چنین نمی‌شد، الان شرایط دیگری رقم خورده بود.

بر همین منوال است که در طول تاریخ ایران اسلامی، کم نداشته‌ایم بانوانی که کوشیده‌اند با حرکت بر مسیر درست و انتقال این حقیقت در بستر واقعیت روز خود، در عین مبارزه با ظلم زمانه، به انسجام زنان خانواده و حفاظت از آن چیزی که می‌تواند پیش‌برنده حقیقت در بستر زمان باشد پرداخته‌اند. یکی از آشکارترین مثال‌های تاریخ ما، شکستن قلیان‌ها در اندرونی شاه قاجار، پس از فتوای تحریم تنباکو بود و پاسخ محکمی که زنان اندرونی شاه قاجار به او دادند که علت تحریم را، فتوای همان کسی یا مانند او دانستند که آنان را بر شاه قاجار حلال کرده بود. گفتیم قاجار که دوران آغاز بسیاری از رویدادهای امروزی اعم از انسجام جامعه اسلامی برای حفظ ارکان دین و هویت آن با محوریت عالمان دین و مردم همراه او، پررنگی این انسجام در بروز حوادثی چون انقلاب مشروطیت و دگرگونی‌های بنیادین برای حفظ کیان و هویت ایران اسلامی تا حتی انقلاب اسلامی، ریشه‌های آشنایی در آن دوره دارد.

بستر زمانی دوره قاجار، توجه به عنصر زن در رویدادهای آن دوره که موجب حرکت و تلاش شد و البته عنصر دین و حفظ آن و گردآمدن به دور محور اندیشه‌های دینی، در سال‌های اخیر موجب شده تا داستان‌ها و روایات تصویری بسیاری به مردم عرضه شود. این روزها، یکی از این روایات تصویری با نام «رحیل» به مرحله پخش رسیده است و در آن، زن را پیش‌برنده روایت، دین و عنصر عاشورایی را شکل‌دهنده اندیشه رهبری و هدایت رویداد و همین‌طور برداشت آشنا از همراهی زنان اندرونی با او برای مبارزه با پلشتی و ناروایی نشان داده‌اند. اقدامی آگاهانه و مبتنی بر شواهد تاریخی و بسیار آشنا برای جامعه ایرانی که نشان می‌دهد چه تلاش‌هایی برای بازیابی و بازشناسی هویت اصلی باید انجام شود. آن‌هم در زمانه پرشتاب و پرنکته و مغشوش‌کننده‌ای که هرازگاه باید تلنگری بخورد تا اصل انسانی گم نشود و رفتارهای ناپسند امروزی برای نشان‌دادن زن در جایگاهی پوچ و آلوده، به‌عنوان واقعیت زن، به جامعه، عرضه نشود. باید دید که زنان ایرانی در بستر تاریخی خود، چه پیوند گسست‌ناپذیری با هویت واقعه کربلا و عاشورا داشته‌اند و چگونه تاکنون توانسته‌اند بر این منوال، به پرورش انسان‌های سالم در دامان خود بپردازند و اثبات‌گر این برداشت شوند که «از دامن زن، مرد به معراج می‌رود». در بستر پرورشی اوست که فطرت الهی انسان، نضج گرفته و بالنده می‌شود و در این مجموعه جدید، تصویری دیگر از این روند الهی زنانه و همچنین تاریخی زن ایرانی، به نمایش گذاشته شده است.

دریچه

ماجرایی در دل تاریخ

تاکنون مجموعه‌های بسیاری با محوریت تاریخ، عاشورا و زنان روی آنتن تلویزیون رفته است. از جمله این مجموعه‌ها می‌توان به «بانوی سردار» اشاره کرد که با سرخط اصلی تاریخی و با اشاره به واقعه عاشورا پخش شد. این مجموعه با محوریت قرار دادن زنی به نام بی‌بی مریم که ملقب به سردار مریم بود، توانست روایتی متفاوت از یک زن در دل تاریخ را نشان دهد. بی‌بی مریم بختیاری، خواهر علیقلی‌خان سردار اسعد و فرزند حسینقلی‌خان بود. فرزند او علیمردان‌خان هم از مبارزان این دوره تاریخی بود. بی‌بی مریم با ایستادگی مقابل ظلم خوانین این منطقه بین مردم محبوبیت زیادی پیدا کرد. علیمردان‌خان، فرزند او هم با وحدت بخشیدن بین اقوام ترک و لر، توانست مقابل نیروهای انگلیسی که از حمایت حکومت مرکزی برخوردار بودند بایستد. سریال براساس شخصیت بی‌بی مریم ساخته شده و براساس یک برداشت آزاد از زندگی شخصیت داستان تولید شده است. این مجموعه ساخته پرویز شیخ طادی بود که در سال ۱۳۹۸ برای پخش از شبکه سه سیما، تولید شد. تهیه‌کننده این سریال تاریخی، سعید مرادی بود.

درنگ

روایتی زنانه از مسجد گوهرشاد

واقعه مسجد گوهرشاد تاکنون به شیوه‌های مختلف موضوع فیلم و سریال‌های تلویزیونی شده است. از جمله مجموعه‌هایی که این روایت تاریخی را به شکلی متفاوت به تصویر کشید، «پریدخت» به تهیه‌کنندگی رامین عباسی‌زاده است. سریال پریدخت سال‌های ۱۳۱۴ تا ۱۳۲۰ را به تصویر کشیده بود که مربوط به دوران رضاخان و ماجراهای آن دوران بود؛ دورانی که واقعه مسجد گوهرشاد در جریان بود و در این میان، دختری به نام پریدخت، فرزند یکی از تاجران سرشناس شهر باید به دو خواستگار خود پاسخ دهد. دو خواستگاری که یکی از آنها نادر پسر خان شهر بود و دیگری نصرت نام داشت و پریدخت برای انتخاب آنها، بر سر دوراهی قرار می‌گرفت. داریوش ارجمند، عباس امیری و شاهرخ استخری، حسن پورشیرازی، سیدمهرداد ضیایی، صالح میرزاآقایی، عباس امیری، مهوش صبرکن و ... از جمله بازیگران این سریال هستند. پریدخت نوشته احمد رفیع‌زاده و به آهنگسازی آریا عظیمی‌نژاد توانسته بود روایت متفاوتی از واقعه گوهرشاد را با محوریت قرار دادن یک زن، به تصویر بکشاند. خواننده تیتراژ این سریال هم سالار عقیلی بود.

گزاش تصویری

قاب‌هایی از «رحیل»

«رحیل» را باید یک سریال متفاوت در مجموعه‌های تاریخی دانست که محوریت خود را بر شخصیت یک زن گذاشته است. این مجموعه با بازیگران و تیم تولیدی که دارد، توانسته یک مجموعه متفاوت را از دل تاریخ قاجار روایت کند. نگاهی به عکس‌های سریال رحیل نشان می‌دهد این مجموعه توانسته با بهره گرفتن از المان‌های ایرانی، یک مجموعه قابل باور برای مخاطب داخلی را ارائه کند.

کیوآرکد را اسکن کنید